

15.12.1954

EESTI NSV RIIKLIK AKADEEMILINE
OOPERI- JA BALLETTITEATER
„ESTONIA”

„Vaikselt anuvad
mu laulud”

Muusikaline komöödia 3 vaatuses
Franz Schuberti muusika.
H. Berte muusikaline redaktsioon
Libreto (ainetel) P. Mägi

Lavastus: PAUL MÄGI Dirigent: PRIIT NIGULA
Assistent: EVA MEIL Kontsertmeister:
 KAAREL SAARNIIT
Tantsud: SENTA OTS

Lavakujundus: ENSV teen. kunstitegelane ALEKSANDER PEEK
Kostüümid: LEIDA KLAUS

Osalised:

Franz Schubert		HEINO OTTO
Franz Schober, poeet	}	ANTS AASMA
		PAUL MÄGI
Moritz von Schwind, maalikunstnik		VELLO VIISIMAA
Leopold Kupelwieser, maalikunstnik		FELIX JUHANDI
Johann Michael Vogl, ooperilaulja		AUGUST SEPP
Christian Tschöll, Viini klaasimeister		HUGO MALMSTEN
Maria Tschöll, tema abikaasa		MADLI POOLA
Hannerl	}	ASTA VIHANDI
		LAINA JUHANSOO
Haiderl	} Tschölli tütreid	SOPHIE SOOÄÄR
Hederl		LIIDIA PANOVA
Krahv Scharntorff, õukonna muusika- direktor	}	PAUL MÄGI
		ENDEL PÄRN
		LINDA SELLISTEMÄGI
		MILLI REBANE
Cluditta Grisi, õukonna lauljatar		

Andreas Bruneder, sadulseppmeister . . .	VERNI KIRSS
Ferdinand Binder, postijaama pidaja . . .	KALJU VAHA
Anton Schindler, jurist, L. v. Beethoveni hooldaja	{ JUHAN JÜRGO VALTER LUTS EVA MEIL
Proua Weber, majaproua	{ OLGA PIHOJA VALTER LUTS
Diabelli, kirjastaja	{ JUHAN JÜRGO TONU VIKAT
Pikolo	{ MAIE VIIDING ALFRED MERING
Alfred Stingl, kriitik	ALFRED MERING
Tobias Haslinger, muusikaäri omanik . . .	ARNOLD VAINO

Tantsudes kaastegevad:

ASTRID ARAK, IRAIDA GENERALOVA, IDA KONGAS,
HILJA KUUSEMETS, TEESI MÖTUS, RAIMA RAUD, AIGI
RÜÜTEL, ANATOLI HANSON, FELIX MORELL, SULEV
NÖMMIK, UNO PUUSAAG, PEETER ROOS, KALJU SAA-
REKE, JOHANNES VIIRG.

Tegevusaeg: 19. sajandi algus.

Tegevuskoht: Viin.

Dekoratsioonid maalinud: FRITS
MATT ja ALBERT VAHTRA-
MÄE

Kostüümid valmistatud LINDA
KAGOVERE juhtimisel

Grimmid ja parukad valmistanud
VALDUR TOHERA juhtimi-
sel — SERAFIMA GRO-
MOVA, VALENTINA KRAS-
NOVA ja SALME PAIMRE

Lavastusala juhataja: FELIKS
KUNNAPUU

Dekoratsiooniala juhataja:

FELIKS THALING

Rekvisiidiala juhataja: ARNOLD
MARIPUU

Valgustusala juhataja:

RICHARD MIKK

Lavameister: GEORG ANNUS

Butafooria: VAINO VAHTRIK
ja UNO KÄRBIS

Etenduse juht: LEIDA JOON-
SON

Paljude poolt armastatud helilooja Franz Schubert, kelle rahvalikud laulud siiras lihtsuses olid võitnud kogu tolleaegse Viini ja oma südamlikkuses helisevad ka tänapäevalgi, kohtas kord Beethoveni usaldavat sõpra Anton Schindleri. Schuberti peas tunglesid küsimused: kas tema senine looming, tema laulud on tõsine kunst? Kas see on siis tõeline kunst, mida suudab igaüks laulda, isegi vilistada?

Anton Schindler: ... hingest väljuvas muusikas, kallis Schubert, peitubki tõde...

Franz Schubert: Tõde, hing...

Schindler ja Schubert lahkusid teineteisest.

Schubert püüdis unustada laulud, ta mõtted kuulusid ainult uue sümfoonia loomisele. Luua midagi säärast, mis pälviks Beethoveni tähelepanu, — sellele mõttele elas nüüdsest peale Schubert. Et samaväärset kunsti, mis peitus Beethoveni sümfooniates, võis peituda ka tema lauludes, seda Schubert ei uskunud.

Kord tutvus Schubert kaunihingelise neluga, Johanna Tschölliga, keda hüüti Hannerliks. Schuberti hing täitus uuesti väljavoolavate helidega ning need kandusid taas helides lauludesse.

Hannerl asus õppima muusikat Schuberti juures, kuid õppides muusikat, õppis Hannerl tundma ka Schubertit. Mõlema hinged täitusid avara armastusega. Kuid kas Hannerl armastas Schubertit või tema muusikat, sellele küsimusele ei osanud Hannerl vastata, kuna ta süda oli juba avanenud Schuberti sõbrale, poelet Franz Schoberile.

Ühel suveõhtul, kui Schuberti mõtted kandusid Hannerlile uues laulus «Vaikselt anuvad mu laulud», kohtusid need kolm sõpra väikeses, lihtsas katusekambris. Schubert oli kirjutanud Hannerlile laulu, mida Hannerl nüüd ka palus endale ette laulda. Schubert ei julge seda, sest kuigi loodus oli Schubertit õnnistanud ilu ja armastusega südames, siis ta välimuse oli aga jätnud hoopis tagasihoidlikumasse vormi. Schubert on sellest teadlik ja seepärast palubki ta oma sõpra Schoberit, et see tema eest laulu ette kannaks. Schober nõustub, ja nüüd juhtubki see, et Hannerli südame võidab mitte Schubert, vaid Schuberti muusika, ta laul. Schuberti laul viib kokku Hannerli ning Schoberi armastuse. Schubert oli eksinud...

Schubert: ... ma uskusin, et suudan oma muusikale, hingele anda inimese näo ja vormi ... uskusin, et mindki võidakse armastada ...

Hannerl: Schubert, kallis sõber, ma tean, te ohverdasite palju. Mis ka ei juhtuks, jääge truuks kunstile ... teie süda, armastus peab kuuluma kogu maailmale!

*

Möödus aasta. Schubert, tulles tagasi kontsertreisult ooperilaulja Vogliga, kohtub taas Anton Schindleriga. Nende vahel tekib jällegi kõnelus kunsti üle. Uuesti kerkivad Schubertis kahtlused: missugune on siis tõeline muusika?, kes ütleb, missuguses muusikas, kunstis peitub tõeline tõde?

Schindler: Rahvas, kallis Schubert ja ka Beethoven, kuid üks temagi ole osakene rahvast.

Schubert: Beethoven? Kuifdas ... millal?

*

Kord oli luuletaja Hüttenbrenner toonud oma laulud Beethovenile, kuid Beethoven loobus neile viise kirjutamast öeldes: «Viige nad Schubertile, Schubert tunnetab laule paremini kui mina. Schuberti lauludes peitub jumalikku sädet, neis on näha tõelist talenti...»

Schubert on õnnelik. Ta muusika on saanud tunnustuse Beethovenilt! Schubert: Oo, minu vana elukaaslane, minu muusika, sa oled parem kui mina. Ma kaotasin julguse, usu, kuid sina ei lahkunud mu juurest. Muusika, mu laulud, ma ei reeda teid iial, me jääme teineteisele kindlaks kuni lõpuni.

*

«Vaikselt anuvad mu laulud» nii oma uues libretos kui ka lavastuses ei taotle ülesannet, näidata selle suure geeniuse kogu võitlust oma loominguteel. Teose, kui ka lavastuse sihiks on anda kerges, laulumängulises vormis vaid lõiguke Franz Schuberti elust ja koos tema imetletava muusikaga panna helisema see sügav kuid lihtne tõde: kunstis, mida armastab rahvas, peitubki tõde, peitubki tõeline ilu, mis sütitab südamed.

PAUL MÄGI,
lavastaja

